

Zatwierdzone:
Decyzja Dyrektora Biura nr 29/DB/2014 z dnia 04.07.2014 r.
Zmienione:
Decyzja Dyrektora Biura nr 34/DB/2014 z dnia 01.08.2014 r.

Wytyczne stosowania i oceny działań edukacyjnych

Opracował zespół do spraw narzędzi doskonalących kształtowanie oferty produktowej NFOŚiGW

Warszawa, czerwiec 2014 r.

Spis treści

1. Założenia KEEP (komponentu edukacji ekologicznej na przedsięwzięciu/ na programie)	3
2. Edukacja ekologiczna - tło.....	3
3. Systemowa koncepcja uwzględnienia działań edukacyjnych w ofercie programowej NFOŚiGW. 5	
3.1. KEEP – komponent edukacji ekologicznej programu/przedsięwzięcia – ramy zdefiniowania.....	5
3.2. Zasady wdrożenia KEEP do oferty produktowej	6
3.3. KEEP na poziomie programu priorytetowego.....	6
3.4. KEEP na poziomie przedsięwzięcia	7
4. System oceny KEEP.....	8
4.1. Ocena KEEP na poziomie programu priorytetowego.....	8
4.2. Ocena KEEP na poziomie przedsięwzięcia	8
4.2.1. KEEP o charakterze obligatoryjnym	8
4.2.2. KEEP o charakterze fakultatywnym	8
4.3. Zasady oceny KEEP	8
5. Kwalifikowalność kosztów związanych z KEEP	9
6. Wskaźniki KEEP	10
7. Rozliczanie KEEP	10
8. Wykaz załączników	10

1. Założenia KEEP (komponentu edukacji ekologicznej na przedsięwzięciu/ na programie)

- 1) Założeniem podstawowym wprowadzenia KEEP do oferty produktowej NFOŚiGW, jest realizacja założonych celów i eliminacja potencjalnych konfliktów związanych z realizacją przedsięwzięć, bez wydłużenia okresu procesowania/skomplikowania procedur ubiegania się o dofinansowanie i jego rozliczania, zarówno po stronie NFOŚiGW, jak i po stronie wnioskodawców/beneficjentów.
- 2) Uwzględnienie KEEP dla danego programu priorytetowego - dobierane jest indywidualnie przez właściwą komórkę ekologiczną odpowiedzialną za jego wdrażanie.
- 3) Decyzja o wprowadzeniu KEEP jest podejmowana na etapie projektowania lub modyfikacji zapisów danego programu priorytetowego.
- 4) KEEP na poziomie programu priorytetowego powinny wyprzedzać realizację działań zasadniczych programu, gdyż wzrost świadomości społecznej w obszarze objętym PP warunkuje poprawne wdrożenie PP i przyczynia się do osiągnięcia jego celów.
- 5) Uwzględnienie KEEP w programach stwarza konieczność koordynacji i synchronizacji na poziomie całej organizacji, aby uniknąć wydłużenia procedowania wskutek kumulacji konkursów w tym samym czasie oraz dublowania obszarów tematycznych.
- 6) Z uwagi na znaczne zróżnicowanie typów projektów dofinansowanych przez NFOŚiGW, zmienność oferty wynikająca z elastycznego dostosowywania do bieżących potrzeb i uwarunkowań, zasadnym jest traktowanie KEEP w przedsięwzięciach **(z wyjątkiem ekoinnowacyjnych i wskazanych programem - z koniecznym komponentem edukacyjnym)** jako elementu fakultatywnego, o horyzontalnym znaczeniu – **kryterium horyzontalne**.
- 7) Przedsięwzięcie uwzględniające KEEP jako działanie fakultatywne może uzyskać wsparcie w postaci dodatkowej premii punktowej.

2. Edukacja ekologiczna - tło

Edukacja ekologiczna jest zagadnieniem horyzontalnym dotyczącym wszystkich obszarów ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dla zrównoważonego rozwoju kraju niezbędne są nie tylko inwestycje w nowoczesne, proekologiczne technologie i racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi, ale również wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa. Działania edukacyjne prowadzone w sposób uporządkowany i systematyczny mogą w istotny, pozytywny sposób wpłynąć na rozwój gospodarczy z poszanowaniem konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

Rola edukacji ekologicznej w działalności NFOŚiGW została podkreślona w zatwierdzonej w 2012 r. przez Zarząd *Strategii NFOŚiGW na lata 2013 – 2016 z perspektywą do 2020 r. (Edukacja ekologiczna – działanie horyzontalne)* oraz zatwierdzonej we wrześniu 2013 jednej z kluczowych strategii cząstkowych - *Strategii Edukacji Ekologicznej NFOŚiGW na lata 2013 – 2016 z perspektywą do 2020 r.* W perspektywie finansowej 2014 – 2020 (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko) podkreślono konieczność uwzględnienia

komponentu edukacyjnego w ujęciu międzydziedzinowym, formułując kryterium horyzontalne, promujące projekty uwzględniające komponent edukacyjny.

W dotychczasowej ofercie programowej NFOŚiGW edukacja ekologiczna uwzględniana była w sposób zróżnicowany. Obecnie (na rok 2014) można wyróżnić 4 grupy - ujęcia problematyki edukacyjnej:

- w programach międzydziedzinowych: W ramach programu *Edukacja ekologiczna* przewidziano wyłącznie finansowanie projektów edukacyjnych. Projekty edukacyjne stanowią istotną część projektów finansowanych w ramach MF EOG/NMF, LIFE+ /LIFE.
- w części programów działania edukacyjne są wskazane jako osobne działania możliwe do realizacji jak np. w programie. *Zadania wskazane przez ustawodawcę. Część 1) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów – szkolenia.*
- w wybranych programach - działania edukacyjne mogą/muszą stanowić element przedsięwzięcia, np. w programie *Racjonalna gospodarka odpadami Część 1) Gminne systemy gospodarowania odpadami komunalnymi.*
- w większości pozostałych programów działania edukacyjne nie są wskazane wprost i w praktyce nie są realizowane, bądź ograniczają się do działań o charakterze informacyjnym/promocyjnym (dotyczącym przede wszystkim komunikowania źródeł finansowania projektu) albo do zastosowania najprostszych pod względem organizacyjnym, ale niskoskutecznych, pojedynczych narzędzi edukacyjnych (np. wyłącznie wielkonakładowy druk ulotek).

3. Systemowa koncepcja uwzględnienia działań edukacyjnych w ofercie programowej NFOŚiGW

Pomimo, że inwestycje służące ochronie środowiska mają duży potencjał komunikacyjny i edukacyjny, najczęściej nie jest on w pełni wykorzystywany przez beneficjentów środków NFOŚiGW.

Wśród korzyści z prowadzenia edukacji ekologicznej można wymienić:

- zachętę do korzystania z efektów projektów i zapewnienie ich trwałości;
- kształtowanie pozytywnego wizerunku, wzmocnienie wiarygodności i przejrzystości prowadzonych działań;
- ograniczenie negatywnych efektów związanych z uciążliwościami, wynikającymi np. z fazy budowy;
- potwierdzenie, iż realizowane działania są zgodne z celami rozwojowymi, są niezbędne, poprawiają jakość życia i stan środowiska;
- budowę wspólnoty związanej z inwestycją;
- popularyzację dobrych praktyki zastosowanych rozwiązań.

Działania edukacyjne na wstępnym etapie realizacji projektu – nawet w podstawowej formie i przy stosunkowo niewielkim zaangażowaniu środków – pozwalają na:

- wprowadzenie do świadomości mieszkańców pozytywnych, wiarygodnych komunikatów - „zasada pierwszeństwa”;
- zniwelowanie zagrożenia protestu - „gaszenie pożarów w zarodku”;
- zbudowanie zaufania i poczucia transparentności działań i informacji.

Mając na uwadze powyżej opisane korzyści wynikające z prowadzenia działań edukacyjnych wspierających realizację przedsięwzięć ekologicznych, NFOŚiGW dąży do szerokiego wdrożenia komponentu edukacyjnego w ofercie programowej. Celem jego wprowadzenia jest budowanie kultury ekologicznej i kształtowanie prośrodowiskowych postaw na poziomie zarówno ogólnokrajowym, jak i wśród lokalnych społeczności, a ponadto wzmocnienie skuteczności realizowanych przy udziale środków NFOŚiGW przedsięwzięć.

Koncepcja uwzględnienia edukacji ekologicznej w ofercie programowej opiera się na **KEEP – komponente edukacji ekologicznej programu/przedsięwzięcia** powszechnie stosowanym w NFOŚiGW.

3.1. **KEEP – komponent edukacji ekologicznej programu/przedsięwzięcia – ramy zdefiniowania**

Przez **komponent edukacji ekologicznej programu/przedsięwzięcia** (w skrócie **KEEP**) rozumie się działania edukacyjne służące budowaniu świadomości ekologicznej i wzrostowi akceptacji społecznej dla przedsięwzięcia (wspieranego przez NFOŚiGW), skierowane do określonej grupy docelowej, umożliwiające jego efektywne wdrożenie i eksploatację/realizację/organizację, realizowane poprzez kampanie edukacyjne i programy aktywnej edukacji ekologicznej. Działania edukacyjne nie są tożsame z informacją/promocją dotyczącą projektu i źródeł finansowania.

Kampanie edukacyjne / programy aktywnej edukacji ekologicznej definiowane są jako:

Zorganizowane, kompleksowe przedsięwzięcia uwzględniające zespół powiązanych ze sobą działań, angażujące szereg odbiorców, wykorzystujące różnorodne narzędzia edukacyjne i nośniki informacyjne, mające na celu budowanie świadomości ekologicznej, wykreowanie pożądanых postaw i zachowań u relatywnie największej liczby odbiorców, a także umożliwiające zgromadzenie i upowszechnienie dobrych praktyk.

Przykładowymi narzędziami są szkolenia, film edukacyjny, udostępnienie infrastruktury/installacji do zwiedzania wraz z warsztatami edukacyjnymi, utworzenie centrum edukacyjno – demonstracyjnego, stworzenie portalu internetowego.

3.2. Zasady wdrożenia KEEP do oferty produktowej

KEEP włącza się, do oferty programowej NFOŚiGW, na dwóch poziomach:

- na poziomie programu priorytetowego,
- na poziomie poszczególnych przedsięwzięć.

W związku z powyższym wyodrębniono 4 typy programów priorytetowych z różnym podejściem do uwzględnienia działań edukacyjnych:

- 1) dedykowane w całości lub części edukacji ekologicznej,
- 2) uwzględniające KEEP na poziomie programu,
- 3) uwzględniające KEEP na poziomie przedsięwzięcia,
- 4) nieuwzględniające KEEP,

przy czym część programów może uwzględniać KEEP zarówno na poziomie programu, jak i na poziomie przedsięwzięcia (typ 2 i 3).

3.3. KEEP na poziomie programu priorytetowego

Zastosowanie KEEP na poziomie programu priorytetowego **dotyczy całej oferty NFOŚiGW, z uwzględnieniem wyłączeń przedmiotowych**, wynikających ze specyfiki programu (badania i ekspertyzy, monitoring, przedsięwzięcia wskazane przez Ministra).

KEEP na poziomie programu priorytetowego ma **charakter fakultatywny dla poszczególnych programów priorytetowych**. Oznacza to, że właściwy departament odpowiedzialny za tworzenie i realizację programu nie podlegającego wyłączeniom analizuje, biorąc pod uwagę charakter możliwych do sfinansowania rodzajów przedsięwzięć, konieczność wsparcia takiego typu działań na poziomie programu (nie jako wsparcie edukacyjne dla konkretnego przedsięwzięcia, ale dla rodzajów przedsięwzięć). Przy pozytywnej decyzji konieczność KEEP na poziomie programów zostaje zgłoszona i uzgodniona z departamentem realizującym program edukacyjny. Odpowiednie zapisy o konieczności wsparcia KEEP na poziomie programu priorytetowego wprowadza się

w uzasadnieniu do Uchwały w sprawie zatwierdzenia (lub) zmiany programu priorytetowego i realizuje przez właściwą komórkę ds. edukacji.

3.4. KEEP na poziomie przedsięwzięcia

KEEP na poziomie przedsięwzięcia oznacza uwzględnienie działań o charakterze edukacyjnym w ramach poszczególnych przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków NGOŚiGW, niezależnie od dziedziny czy formy dofinansowania.

Wytyczną do uwzględnienia KEEP jest charakter przedsięwzięcia, spełniający następujące przesłanki:

- potencjalnie mogący budzić kontrowersje (niepokoje) społeczne,
- ich realizacja w sposób bezpośredni lub pośredni związana jest ze sposobem zachowania społecznego (np. właściwa segregacja odpadów na wpływ na jakość i ilość odpadów trafiających do sortowni)
- związany z prawnie nałożonym obowiązkiem edukacji,
- wymagający rozwoju i upowszechnienia (np. stanowiące rozwiązanie modelowe).

Na podstawie powyższych kryteriów, Departamenty NFOŚiGW odpowiedzialne za poszczególne programy priorytetowe badają możliwość uwzględnienia KEEP na poziomie przedsięwzięcia w ramach programu i w przypadku pozytywnej weryfikacji uwzględniają to w treści programu.

KEEP na poziomie przedsięwzięcia jest, co do zasady, działaniem horyzontalnym, fakultatywnym, a decyzję o jego zastosowaniu podejmuje Wnioskodawca na etapie składania wniosku o dofinansowanie, uzyskując w zamian bonus - (premię) punktową – 5 pkt-ów.

Jednocześnie NFOŚiGW wskazuje rodzaje przedsięwzięć dla których KEEP na poziomie przedsięwzięcia jest obligatoryjny. Zdefiniowanym obszarem do obligatoryjnego wsparcia komponentem edukacyjnym są projekty o charakterze ekoinnowacyjnym. Dla pozostałych rodzajów przedsięwzięć obligatoryjność KEEP jest definiowana na poziomie programu priorytetowego. Wówczas KEEP jest horyzontalnym kryterium oceny z dodatkową premią punktową, a wymaganym działaniem ocenianym standardowo.

W zależności od specyfiki przedsięwzięcia, działania edukacyjne mogą być realizowane:

- na etapie jego realizacji;
- po jego zakończeniu (np. po rozpoczęciu funkcjonowania instalacji), w okresie, wskazanym w umowie o dofinansowanie, trwałości projektu.

4. System oceny KEEP

4.1. Ocena KEEP na poziomie programu priorytetowego

W przypadku KEEP realizowanego **na poziomie programu**, KEEP stanowi odrębne przedsięwzięcie oceniane i prowadzone przez komórkę właściwą do spraw edukacji ekologicznej, zgodnie z kryteriami obowiązujących w programie *Edukacja ekologiczna*.

4.2. Ocena KEEP na poziomie przedsięwzięcia

4.2.1. KEEP o charakterze obligatoryjnym

W przypadku **przedsięwzięć o charakterze ekoinnowacyjnym lub w przypadku wskazania w programie konieczności uwzględnienia KEEP w przedsięwzięciu**, KEEP jest działaniem obligatoryjnym weryfikowanym na etapie oceny wniosku przez właściwą komórkę ekologiczną – „właściciela programu priorytetowego”.

W sytuacji obligatoryjności KEEP na poziomie przedsięwzięcia, negatywna ocena KEEP wg przyjętych kryteriów spójnych (uniwersalnych) na poziomie NFOŚiGW, skutkuje odrzuceniem wniosku lub negatywną oceną ekoinnowacyjności.

4.2.2. KEEP o charakterze fakultatywnym

Dla przedsięwzięć innych niż wymienione w pkt. 3.2.1. powyżej KEEP ma charakter fakultatywny i to wnioskodawca decyduje o włączeniu działań edukacyjnych do przedsięwzięcia. Dla takich przedsięwzięć ocena KEEP odbywa się na poziomie kryteriów horyzontalnych ocenianych przez właściwą komórkę ekologiczną wg przyjętych kryteriów spójnych (uniwersalnych) na poziomie NFOŚiGW. Negatywna ocena tego kryterium nie powoduje odrzucenia wniosku, a jedynie nieprzyznanie premii punktowej.

4.3. Zasady oceny KEEP

Wnioskodawca, który zadeklaruje realizację KEEP w przedsięwzięciu lub jest zobligowany do realizacji KEEP w programie priorytetowym, wypełnia dodatkowy moduł w formularzu wniosku o dofinansowanie. Rekomendowany wzór części wniosku z zakresu KEEP stanowi **załącznik 1** do niniejszej koncepcji.

Wnioskodawca określa w formularzu wniosku:

1. cel realizacji działań edukacyjnych,
2. grupę docelową działań edukacyjnych,
3. opis planowanych działań edukacyjnych (w pomocy kontekstowej określony został minimalny zakres działań i narzędzi),
4. sposób realizacji działań edukacyjnych,
5. termin działań edukacyjnych.

Realizacja działań edukacyjnych oceniana będzie na podstawie następująco sformułowanego kryterium:

Projekt przyczynia się do zwiększania świadomości ekologicznej przez edukowanie i informowanie jego odbiorców oraz interesariuszy o efekcie ekologicznym przedsięwzięcia.	TAK	NIE
--	------------	------------

Zasady oceny powyższego kryterium określa załącznik nr 2 do niniejszego opracowania.

Ocena obejmować będzie zweryfikowanie czy wnioskodawca:

1. wskazał grupę docelową działań edukacyjnych i uzasadnił jej wybór w kontekście zapotrzebowania na działania edukacyjne związane z realizowanym projektem;
2. zaplanował i zwymiarował realizację (tj. nie tylko wymienił, ale też krótko opisał i wskazał oczekiwany rezultat) co najmniej jednego z narzędzi edukacyjnych bezpośrednio aktywizujące oraz określił wskaźnik rzeczowy mierzony sumą odbiorców poszczególnych narzędzi kampanii;
3. zaplanował i zwymiarował realizację (tj. nie tylko wymienił, ale też krótko opisał i wskazał oczekiwany rezultat) co najmniej dwóch z narzędzi edukacyjnych pośrednich bądź promocyjnych oraz określił wskaźnik rzeczowy mierzony sumą odbiorców poszczególnych narzędzi kampanii;
4. wskazał termin realizacji działań edukacyjnych powiązany w sposób właściwy z realizacją projektu.

5. Kwalifikowalność kosztów związanych z KEEP

W przypadku KEEP na poziomie programu (działania edukacyjne realizowane przez komórkę właściwą ds. edukacji – zgodnie z założeniami opisanymi w pkt. 3.3), koszty kwalifikowane zgodne są z kosztami kwalifikowanymi dla programu priorytetowego „Edukacja ekologiczna”, w ramach którego są realizowane.

W przypadku KEEP na poziomie przedsięwzięcia, w zależności od jego specyfiki, koszty związane z KEEP mogą być ponoszone albo w trakcie jego realizacji, albo po jego zakończeniu (tj. po uruchomieniu instalacji), w okresie trwałości projektu.

W przypadku KEEP na poziomie przedsięwzięcia, z wyłączeniem projektów o charakterze ekoinnowacyjnym oraz tych, dla których zostanie wskazana przez NFOŚiGW obligatoryjność stosowania KEEP, koszty KEEP nie są kosztami kwalifikowanymi po stronie NFOŚiGW, niezależnie od momentu ich ponoszenia.

W przypadku KEEP na poziomie przedsięwzięcia, dla przedsięwzięć ekoinnowacyjnych lub wskazanych w programie jako tych dla których obligatoryjne jest realizowanie KEEP - koszty KEEP są kosztami kwalifikowanymi po stronie NFOŚiGW w okresie realizacji projektu, zaś niekwalifikowanymi po stronie NFOŚiGW w okresie trwałości projektu.

Departamenty odpowiedzialne za programy priorytetowe uwzględniające KEEP dla przedsięwzięcia, określają w programie maksymalny udział % kosztów KEEP w stosunku do całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu, przy czym rekomenduje się, aby udział ten nie przekraczał 3%.

6. Wskaźniki KEEP

W przypadku KEEP na poziomie programu, wskaźnik stosowany dla projektów spójny jest ze wskaźnikiem stosowanym dla programu priorytetowego „Edukacja ekologiczna”.

W przypadku KEEP na poziomie projektu, uproszczonym wskaźnikiem uwzględnionym w umowie dofinansowania oraz raportowanym (np. w systemie LSI) jest „szt. kampanii” (przy założeniu 1 projekt=1 KEEP=1 szt. kampanii) oraz wskaźnik rzeczowy mierzony sumą odbiorców poszczególnych narzędzi kampanii.

7. Rozliczanie KEEP

W przypadku KEEP **na poziomie programu**, projekty stanowiące KEEP rozliczane są na podstawie uzyskanych efektów rzeczowych/ekologicznych i wskaźnika na zasadach obowiązujących dla programu priorytetowego *Edukacja ekologiczna*, przez komórkę odpowiedzialną za realizację tego programu.

W przypadku KEEP **na poziomie przedsięwzięcia** realizowanego **w trakcie realizacji projektu**, KEEP rozliczany jest na podstawie weryfikacji realizacji działań edukacyjnych zadeklarowanych na etapie wniosku o dofinansowanie i zapisanych w umowie o dofinansowanie.

W przypadku KEEP **na poziomie przedsięwzięcia** realizowanego **w okresie trwałości**, Beneficjent zobowiązany jest do dostarczania oświadczenia o realizacji KEEP zgodnie z deklaracją składaną na etapie wniosku o dofinansowanie i zapisana w umowie o dofinansowanie, jako elementu raportu o zachowaniu trwałości projektu.

8. Wykaz załączników

Załącznik nr 1: Moduł wniosku o dofinansowanie w części dotyczącej KEEP wraz z pomocą kontekstową

Załącznik nr 2: Zasady oceny kryterium KEEP

Załącznik nr 1- Moduł wniosku o dofinansowanie w części dotyczącej KEEP

Aktywność pól oraz ich status (wymagane-niewymagane), możliwość załączania dodatkowych załączników, limity liczby znaków będą określone przez koordynatora programu priorytetowego na etapie definiowania formularza w GWD (Generatorze Wniosków o Dofinansowanie) dla danego naboru.

Tytuł pola: **Cel realizacji działań edukacyjnych**

Pole opisowe

Tytuł pola: **Termin realizacji działań edukacyjnych**

Od: DD.MM.RR do: DD.MM.RR

Tytuł pola: **Grupa docelowa działań edukacyjnych**

Pole opisowe

Tytuł pola: **Opis planowanych działań edukacyjnych**

Pole opisowe

Tytuł pola: **Sposób realizacji działań edukacyjnych**

Pole opisowe

POMOC KONTEKSTOWA:

Cel realizacji działań edukacyjnych

Cel powinien opierać się na zdiagnozowanym (poprzez badania własne lub ogólnodostępne, doświadczenia) zapotrzebowaniu na działania edukacyjne w zakresie objętym projektem, wynikającym z określenia problemu. Cel działań edukacyjnych powinien być bezpośrednio powiązany z celem całego projektu, konkretny, realistyczny, możliwy do weryfikacji. Przykład: Zgodnie z badaniem ankietowym społecznej z roku 2XXX, przeprowadzonym na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego X, 70% właścicieli posesji w województwie X nie jest świadoma zagrożeń wynikających z samodzielnego demontażu pokryć dachowych zawierających azbest na budynkach mieszkalnych i gospodarczych. Celem realizacji działań edukacyjnych w projekcie jest wzrost świadomości i poszerzenie wiedzy w zakresie identyfikacji zagrożeń zdrowotnych, jakie stwarza azbest i konieczności prawidłowego postępowania z wyrobami azbestowymi oraz budowa akceptacji społecznej dla projektu wśród mieszkańców powiatów X,Y,Z w województwie X.

Termin realizacji działań edukacyjnych

W zależności od specyfiki projektu, działania edukacyjne mogą być prowadzone zarówno na etapie realizacji projektu, jak i po jego zakończeniu (tj. uruchomieniu instalacji). Termin powinien uwzględniać cykl roku szkolnego (w przypadku działań skierowanych do placówek oświatowych) oraz możliwość realnego osiągnięcia zakładanych rezultatów (np. okres niezbędny na pozyskanie unikalnych użytkowników strony, emisja filmów/spotów/programów telewizyjnych/radiowych po zakończeniu ich produkcji) itp.

Grupa docelowa działań edukacyjnych

Należy podać szacowaną minimalną liczbę odbiorców działań edukacyjnych oraz krótko scharakteryzować wybraną grupę, wraz z krótkim uzasadnieniem wyboru. Przykład: działania edukacyjne będą skierowane do 4 grup odbiorców, łącznie minimum 10 400 osób, z powiatów X,Y,Z. Grupy te to: Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, nauczyciele, przedstawiciele samorządów lokalnych, przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania związane z ochroną środowiska. Grupy zostały wybrane z uwagi na łatwość identyfikacji i dotarcia (uczniowie, nauczyciele), a także znaczący wpływ na mieszkańców i bieżący kontakt z nimi (przedstawiciele samorządów) oraz zaangażowanie w tematykę ochrony środowiska, autorytet i dotarcie do mieszkańców (lokalne organizacje pozarządowe).

Opis planowanych działań edukacyjnych

Należy wskazać i krótko opisać planowane działania edukacyjne, przy czym należy uwzględnić co najmniej jedno narzędzie bezpośrednio aktywizujące z wymienionych (szkolenia, warsztaty, konferencje, happeningi, imprezy edukacyjne, konkursy, gry terenowe/gry miejskie, udostępnienie instalacji dla zwiedzających, stworzenie centrum

demonstracyjno-edukacyjnego wraz z jego programem edukacyjnym, stworzenie ścieżki edukacyjnej, e-learning, wystawy, gry komputerowe) i co najmniej 2 działania pośrednie bądź promocyjne z wymienionych (spoty/ telewizyjne/radiowe, filmy i programy telewizyjne – produkcja i emisja, artykuły sponsorowane w prasie, strony internetowe, plakaty, w tym wielkoformatowe – reklama outdoor, wydawnictwa drukowane i multimedialne-książki, scenariusze zajęć, pomoce dydaktyczne, broszury, foldery, ulotki, gadżety, płyty CD/DVD). Wybrane narzędzia powinny być adekwatne do wybranej grupy docelowej i jej specyfiki, a także do tematyki objętej projektem. Przy każdym z narzędzi należy podać przewidywaną minimalną liczbę odbiorców; dla działań bezpośrednich, typu szkolenia, konferencje, konkursy – liczba uczestników; dla wydawnictw i prasy – 1 egz. = 1 osoba; telewizja, radio – wskaźnik oglądalności; Internet – liczba unikalnych użytkowników.

Przykład:

1. Opracowanie, wydanie oraz dystrybucja kompleksowej publikacji książkowej dotyczącej problematyki azbestu - 110 stron, format A5 nakład 800 egzemplarzy (min. 800 odbiorców); publikacja będzie wysyłana do starostw powiatowych, urzędów gmin, oraz 7 największych lokalnych organizacji pozarządowych
2. Opracowanie, wydruk oraz dystrybucja planszy edukacyjnej dotyczącej problematyki azbestu- format B1, nakład 400 egzemplarzy (min. 400 odbiorców); plansza będzie wysyłana do szkół, starostw powiatowych i urzędów gmin.
3. Opracowanie oraz przeprowadzenie 380 dwugodzinnych warsztatów na temat azbestu, jego negatywnego wpływu na zdrowie i życie ludzkie oraz sposobów jego bezpiecznego usuwania. Adresatami warsztatów będą dwie grupy odbiorców: uczniowie IV, V i VI klas szkół podstawowych (150 dwugodzinnych warsztatów) oraz I, II i III klas gimnazjów (250 dwugodzinnych warsztatów) ze wszystkich szkół podstawowych i gimnazjów powiatów X,Y,Z (łącznie 80 szkół), nauczyciele (80 dwugodzinnych warsztatów). Łącznie minimum 4200 odbiorców.
5. Strona www (www.wygrajazbestem.pl) z materiałami edukacyjnymi dla nauczycieli do pobrania, 5 minutowym filmem edukacyjnym i animacją 3D prezentującą oddziaływanie azbestu na układ oddechowy). Szacuje się min. 5000 unikalnych użytkowników strony.

Sposób realizacji działań edukacyjnych

Należy wskazać, czy działania edukacyjne będą realizowane samodzielnie czy też zlecone podmiotowi zewnętrznemu, posiadającemu odpowiednie doświadczenie i zaplecze merytoryczno-organizacyjne.

Załącznik 2. Zasady oceny kryterium KEEP na poziomie przedsięwzięcia

Projekt przyczynia się do zwiększania świadomości ekologicznej przez edukowanie i informowanie jego odbiorców oraz interesariuszy o efekcie ekologicznym przedsięwzięcia.

Nr	PYTANIA POMOCNICZE	ODPOWIEDZI		WYNIK OCENY KRYTERIUM
		TAK	NIE	
1.	Czy wnioskodawca wskazał w grupę docelową działań edukacyjnych i uzasadnił jej wybór w kontekście zapotrzebowania na działania edukacyjne związane z realizowanym projektem?	TAK	NIE	4 odpowiedzi TAK – ocena pozytywna
2.	Czy wnioskodawca wskazał termin realizacji działań edukacyjnych powiązany w sposób właściwy z realizacją projektu?	TAK	NIE	
3.	Czy wnioskodawca zaplanował i zwymiarował realizację (tj. nie tylko wymienił, ale też krótko opisał i wskazał oczekiwany rezultat) co najmniej jednego z narzędzi edukacyjnych, spośród wymienionych poniżej: <i>szkolenia, warsztaty, konferencje, happeningi, imprezy edukacyjne, konkursy, gry terenowe/gry miejskie, udostępnienie instalacji dla zwiedzających, stworzenie centrum demonstracyjno-edukacyjnego wraz z jego programem edukacyjnym, stworzenie ścieżki edukacyjnej, e-learning, wystawy, gry komputerowe?</i>	TAK	NIE	
4.	Czy wnioskodawca zaplanował i zwymiarował realizację (tj. nie tylko wymienił, ale też krótko opisał i wskazał oczekiwany rezultat) co najmniej dwóch z narzędzi edukacyjnych, spośród wymienionych poniżej: <i>spoty/ telewizyjne/radiowe, filmy i programy telewizyjne – produkcja i emisja, artykuły sponsorowane w prasie, strony internetowe, plakaty, w tym wielkoformatowe – reklama outdoor, gadzety wydawnictwa drukowane i multimedialne-książki, scenariusze zajęć, pomoce dydaktyczne, broszury, foldery, ulotki, płyty CD/DVD?</i>	TAK	NIE	

